

Länsi-Suomen aluejaosto järjesti kesätapahtumana SUSI- JA KARHUTESTIN

teksti: Hanna-Mari Rajaniemi ja Taina Kalliojärvi Kuvat: Juhä Saarinen

Suomen Kaukasiankoirat ry:n Länsi-Suomen jaosto järjesti Hämeenkyrössä viikonlopun mittaisen, varsin mielenkiintoisen kesätapahtuman susi- ja karhutestien merkeissä. Testaajana oli Asko Sorvo sekä konekarhu Reino ja konesusi Arska. Testiin osallistui erirotuisia koiria ja viikonlopun aikana testattiin viisi kaukasiankoiraa susi- että karhutesteillä sekä myös laumatestein.

Kaukasiankoirahan on laumanvartija, joka on jalostettu karkottamaan sudet, karhut ja muut pedot pois lauman lähettäviltä. Laumanvartija työskentelee karhun ja suden kohdatessaan eri tavoin kuin niiden metsästykseen jalostettujen rotujen kuuluisi toimia. Laumanvartijakoiran kuuluisi käyttäytyä pedon kohdatessaan riittävän pelottomasti, ilmaista peto ja yrittää häätää se kauemmas alueelta. Koiran tulisi pitää riittävä turvaetäisyys petoon.

Kuvassa vasemmalla Asko Sorvo ja konekarhu Reino. Oikealla konesusi Arska.

Yleistä testistä

Testipaikat vaihtelevat, osa testeistä voi olla esim. varastoalueella, osa vaikkapa seuraintalon takapihalla, kuten Hämeenkyrön testissä. Testissä käytetään aitoja, tuoreita petojen ulosteita sekä karvoja, joita koiran annetaan haistella. Niitä on laitettu hajujäljeksi. Myös konepedot haisevat. Kun koira on haistellut hajujäljen hajua, konepeto tulee esiin sermin takaa. Konepetoa ohjataan kauko-ohjaimella. Testitilanne on koiralle tositilanne - koirat kun elävät hajujen maailmassa. Tämä oli nähtävissä aivan jokaisen koiran kohdalla. Se HAJU nimittäin aiheutti koirissa erilaisia reaktioita. Osa koirista omasi erittäin rohkean ja pelottoman luonteen ja pyrkivät hyvin uskottavan oloisesti häätämään karhun pois, mutta osa koirista totesi, että on parempi poistua paikalta vähin äänin ettei tule syödyksi – mikä koiran kannalta on varsin järkeväkin suunnitelma ja reaktio, joskaan ei aivan toivottu reaktio laumanvartijalta, joka tositilanteessa todennäköisimmin jättäisin lauman oman onnensa nojaan. Koirien toimintamallit eroavat, jokaisesta rodusta löytyy hyvin eritavoin käyttäytyviä. Askon kertoman mukaan noin 5% koirista kuuluu ns. "prosenttijengiin", eli koiriin, joilla on hyvin voimakas halu ja myös toimintakyky petojen karkottamiseen. Eikä se riipu koiran koosta, rodusta tai iästä, vaan on sisäsyntyinen taipumus.

Jokaisen koiran kohdalla testi etenee hieman eri tavoin, yksilöllisesti ja koiraa lukien. Varsinaista ikärajaa ei testiin ole, mutta pientä pentua ei ole tarkoituksenmukaista testata. Testi etenee aina koiran ehdoilla, eli tarpeetonta stressiä ei koiralle aiheuteta. Testauksen prioriteetteihin ei kuulu koirien traumatisoiminen, vaan jos koira pelkää, karhu / susi kääntyy pois. Koiran reaktio ratkaisee, miten testaus etenee.

Testin perimmäinen tarkoitus on avartaa omistajan näkemystä omasta koirastaan ja sen käyttäytymisestä. Testi ei tee yhdestäkään koirasta huonompaa tai parempaa, vaan kertoo sen, miten koira suhtautuu suden / karhun hajuun ja kohtaamiseen. Tätä tietoa voi kukin omistaja hyödyntää haluamallaan tavalla. Testissä ei ole myöskään tarkoituksena totuttaa koiria petojen hajuun, joten Asko ei anna koirien tutustua petoihin eikä omistajatkaan niitä petoja silittele. Tämä testi on siis erilainen kuin vaikkapa luonnetestin kelkkaosio, jossa koiraa houkutellessaan tutustumaan mahdollisesti kammatusta aiheuttaneeseen kelkkaan.

Vaikka pedot eivät liikutakaan raajojaan, ne kuitenkin huojuvat hieman alustallaan ja niiden ilmeet ovat kyllä koirille kaikenkertovia. Ei nämä tyypit oikein kavereilta näytä - koiran näkövinkkelistä etenkin!

Millainen on toivottu reaktio laumanvartijakoiralta?

Toivottavin toimintamalli on, kun koira pyrkii kiinnittämään pedon huomion itseensä (pois ihmisestä), pitää riittävän turvavälin ja pyrkii pedon taakse. Tämä vaatii koiralta riittävän paljon rohkeutta ja toimintakykyä, eikä jokaisesta koirasta ole tähän tehtävään, olipa rotu mikä hyvänsä. Hyvin vahvasti elää uskomus, että laumanvartija kuin laumanvartija toimii pedon kohdatessaan aina rohkeasti ja puolustaa laumaansa, mutta tähän ei jokaisesta koirasta ole. Pentueen sisällä voi olla hyvin erilaisia koiria ja aikoinaan on koiria karsittu rajustikin, sillä paimenten elanto on ollut riippuvainen laumanvartijakoirista ja työhönsä kykenemättömiä koiria ei ole

todennäköisesti säästetty. Pakeneminenkin on toki toimintaa, joskaan laumanvartijakoiralla se ei ole toivottavinta käytöstä. Pahinta on jos koira ei reagoi mitenkään, on ylimielinen, lamaantuu toimintakyvyttömäksi tai käy taistelemaan pedon kanssa liian uhkarohkeasti.

Ylimielinen koira on kiinnostunut hajujäljestä, mutta pedon kohdatessaan ei ole huomaavinaan sitä, vaan tekee sijaistoimintoja: haistelee edellisten koirien hajuja, mahdollisia virtsajälkiä jne. Voimakkaan metsästysvietin omaava koira saattaa ottaa ilmajälkeä "omaan" saaliiseensa, ja pyrkii tämän jäljelle. Selvästi huomaa, että koira vaistoaa pedon, mutta vietti toiselle jäljelle vie sen huomion. Se väistää pedon katsetta ja kohtaamista, "etsien" oman saaliin jälkeä. Hyvin monella koiralla esiintyy sijaistoimintoja (haukottelu, maan nuuskiminen, virtsaaminen, ruohon syöminen jne), sillä ne ovat koirilla yksi tapa selviytyä tilanteesta.

Laumanvartijat testissä

Asko kertoi testaamistaan koirista yleisesti ja sanoi, että laumanvartijaroduista kaukasialaisilla löytyy keskimääräistä enemmän vielä rohkeutta ja toimintakykyä petojen kanssa, kuin joillain muilla laumanvartijaroduilla. Keskustelimme Askon kanssa rotujen jalostuksesta yleisesti ja Asko totesi että rodut voidaan karkeasti jakaa läntisiin ja itäisiin laumanvartijoihin. Keskimäärin itäisistä rodusta löytyy toistaiseksi ainakin enemmän laumanvartijaominaisuuksia omaavia yksilöitä, mutta kaikissa rodussa on kaikenlaisia koiria. Rodussamme löytyy, kuten muissakin rodussa, niitä koiria, jotka pelkäävät petoa ja pakenevat jopa välittömästi paikalta ja sitten niitä, joilla riittää rohkeutta ja toimintakykyä ajamaan peto vakuuttavasti pois.

Omia kokemuksia testiviikonlopusta

Olimme kuulleet paljon erilaisia kommentteja ja kokemuksia petotestejä koskien, osa puolesta ja osa vähän jopa vastaankin. Testaajiahan on muitakin ja Youtubessa on ollut paljon erilaisia videopätkiä. Asko kuitenkin on itsekin laumasihminen ja hänen testaustapansa eroaa oleellisesti muiden konekarhutestaajien toimintatavoista ja testit tehdään aina koirien ehdoilla. Halusimme karistaa pienimmätkin ennakkoluulot, erotella faktan fiktiosta ja ottaa asiasta selvää omilla koirillamme. Testiviikonloppuun menimme avoimin mielin. Ja se kannatti! Viikonloppu oli erittäin antoisa ja keskustelut Askon kanssa molempien testipäivien päätteeksi syvensivät ymmärrystämme lisää. Näimme paljon erilaisia koiria ja erilaisia suorituksia viikonlopun aikana ja ihan jokainen koira otti asian tosissaan. Pedot olivat koirille ihan oikeita petoja ja se hajureaktio oli monella koiralla todella äärimmäisen selkeä. Osa metsästyskoirista pisti parastaan, näimme aivan huippusuorituksen karhunmetsästyksen soveltuvan koiran käyttäytymisestä norjanharmaallahirvikoiralla ja sitten näimme myös miten koira reagoi, kun se ei halua tippaakaan haastaa petoa ja haluaa paeta vähin äänin pois paikalta. Esimerkiksi yksi leonbergi, joka on rohkea ja reipas, avoin ja sosiaalinen tapaus muutoin elämässään ja suhtautuu vieraisiin ihmisiin ja eläimiin fiksisti, karhuun se halusi tehdä hyvin pian reilun välimatkan ja olemus muuttui aivan täysin.

Asko antoi jokaisesta koirasta kattavan palautteen ja kertoi korien elekielestä hyvin ymmärrettävästi. Ei jäänyt varmasti kenellekään epäselväksi, mihin tällä testillä pyrittiin ja miksi.

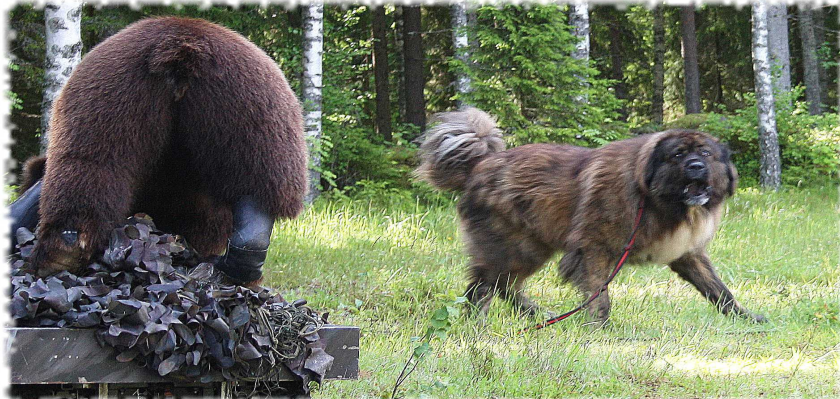
Testiviikonloppuna testattiin viisi kaukasiankoiraa: Hanna-Marin vanhin uros FI MVA Zaijas Nasun-Jacksparrow "Sergei", samaan laumaan kuuluva narttu Zaijas Tempestin-Prissy "Nadja" sekä näiden kahden poika Akim. Tainan koirista testeihin osallistui narttu Ruusa Baika ja junnu-uros Epeli di Casa Canonici, jotka eivät normaalisti juurikaan ole päivittäin tekemisissä toistensa kanssa vaikka samalla tontilla asuvatkin.

"Syö mamma ensin", totesi Sergei

Sergei oli ainoa luonnetestattu näistä viidestä koirasta. Luonnetestissä se kyllä puolusti mammaa erittäin hienosti ja perääntymättä. Samoin se on omalla pihallaan kova vahtimaan ja kerran on meinannut sattua yksi ikävätkö läheltä piti-tilanne sen ja naapurin isännän humaltuneen vieraan kanssa, joka yritti väen väkisin portista sisään tyhmyyksissään. Ei se jää niissä tilanteissa miettimään ja empimään. Tiedetään, että uros kyllä "paukuttelee henkseleitäänkin" mielellään omalla pihalla ja pitää niin sanotusti tontin vakuuttavan oloisesti puhtaana, mutta petojen kanssa sen rohkeus ei riittänyt kovinkaan vakuuttavaan suoritukseen. Kyllä se heti ilmoitti ja haukkui, mutta alkoi piiloutua hyvin pian mamman selän taakse, sieltä haukkuen ja jossain vaiheessa sitten olisi kadonnut paikaltakin, jättäen mamman kitaan.

Poika hoitaa homman – toiminnan mies Akim

Akim antaa itsestään helposti kuvan koirasta, joka on kuin nallekarhu ja kaikki aina käy. Moni rotua ja kyseistä yksilöä tuntematon ei uskoisi, että Akimissakin on se toinen puolensa. Ainakin kokeneemmat kaukkari-ihmiset tietävät, miten ulkonäkö pettää usein pahastikin. Akim on ollut pennusta saakka toisinaan joissain asioissa turhankin rämöpää ja ottamassa ohjat käsiinsä, kertomassa mielipiteensä painavastikin. Se on vain puolivuotiaana pelastanut samanikäisen lapinkoirakaverinsa kolmen vieraan koiran tungettelevilta tuuppimisilta, komentaen erittäin reipshenkesesti ja vakuuttavasti kolme aikuista itseään isompaa koiraa takaisin tulosuuntaan, omalle autolleen. Alkuun karhun kanssa Akim reagoi hyvin samalla lailla kuin näiden tungettelevien koirien. Piti karhua kyllä uhkana, mutta liiankin rohkeasti meni karhun luokse. Kun se sai paremman hajun karhusta, se otti terveellisen etäisyyden ja toimi kohtuullisen vakuuttavasti. Ei ollenkaan huono suoritus.

Nadjan toimintakyky yllätti hieman

Nadja on koiria, johon voisi ehkä lisätä aimo ripauksen lisää itsevarmuutta arkielämässä tontin ulkopuolella liikuttaessa. Se kyllä ilmoittaa omalla alueellaan, häätää kaikki supit ja ketut pois, eikä laske portista sisään noin vain ventovieraita. Joten rodunomainen kyllä ja kotona hoitaa hommat kuten kuuluukin, mutta näyttelyissä sitten on tullut mainintaa, että voisi esiintyä paremmin. Pannan kytkeminen remmiin on sille ollut pennusta saakka jostain syystä hyvin inhottavaa, eikä se ole siihen totunut ajankaan kanssa. Eikä se ole oikein nauttinut olostaan muualla kuin omalla pihallaan ja jo kotipiiristä pois lähteminen on sille vaikeaa. Aivan erilainen kuin meidän muut koirat. Nadja kuitenkin toimi kohtuullisen hyvin petojen kanssa. Ilmoitti heti, ja meni ohjaajan ja pedon väliin, mutta ei lähtenyt petoja haastamaan vaan pyrki pitämään etäisyyden ja varoitti uhkatilanteesta. Ihan

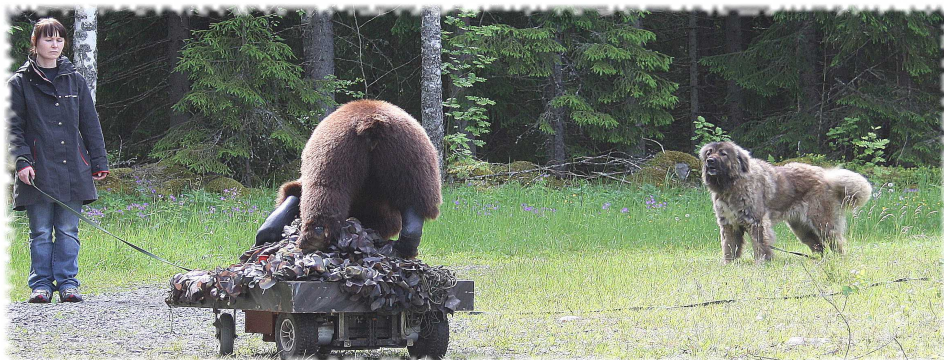
ok toimintaa laumanvartijalta, todennäköisesti moni peto jättäisi kokeilematta onneaan.

Sergei, Akim ja Nadja laumatestissä suden kanssa

Petotestien järjestäjä Maarit suositteli myös laumatestausta, johon tietenkin mielenkiinnosta haluttiin osallistua. Lauantaina kaikki koirat oli testattu yksilötestein karhun kanssa ja Asko suositteli laumatestiin sutta. Halusimme kaikki nähdä miten kolmikko toimii ja jakaa työvastuut, minkä roolin kukin ottaa laumassa ja mitä tekee aikaisemmin alimpana ollut Akim. Koska karhutesteistä paljastui Sergein olevan näistä pupupöksyisin tiukan paikan tullen, otettiin Sergei etummaisiksi, Nadja seuraavaksi ja Akim viimeiseksi. Asko epäili, että Akim nousee sieltä takaa ja ottaa vastuun harteilleen, mikä sitten tapahtuikin. Tämä antoi meille kullannarvoista tietoa myös laumahierarkiasta, jossa on selkeästi tapahtunut muutos. Olemme uskotelleet ehkä turhankin paljon itsellemme, että Sergei olisi laumanjohtaja, mutta näin ei kyllä taida olla enää, mitä on tässä koiria nyt hyvin tarkkaan tullut seurattua testin jälkeenkin.

Laumatestissä siis Akim nousi heti muiden ohi, ja otti taas vastuun puolustuksesta muiden säestäessä hävittömyyksillään, mutta aktiiviseen häätämiseen niistä ei ollut, eikä lauma tuonut niiden toimintakykyyn mitään lisää. Näin kuulemma lähes aina laumatestissä käy, hyvin harvoin laumassa koirien käytös muuttuu mitenkään. Kukaan ei pitänyt sutta kuitenkaan frendinä, eikä kukaan paennut paikalta.

Ruusa Baikalla hieman liian hidas sytytys

Ruusa Baikan testit olivat varsin mielenkiintoisia. Miinuksena sanottakoon kyllä laumanvartijakoiralle liian pitkä sytytyslanka, koiran tulisi ilmoittaa pedosta paljon nopeammin. Baika hieman epäroi aluksi, mutta kun koiria oli tilanteessa jossa sillä ei ollut kuin kaksi vaihtoehtoa, taistella tai paeta, se kyllä kertoi melko vakuuttavasti että siitä löytyy potkua ja toimintakykyäkin. Se sama ruuti olisi vain saanut tulla esiin paljon nopeammin ja itsevarmemmin, jotta peto olisi tajunnut lähteä pois aikaisemmin. Laumanvartijan tulisi reagoida välittömästi, tehokkaasti eikä pitkällä viiveellä. Se pitkä

viive olisi kohtalokas koko laumalle. Eli Baikalta tuli esiin kyllä aggressiipuoli, mutta varsinaiset laumanvartijaominaisuudet eivät yhtä vahvasti tässä koirassa asu.

Epeli halusi pitää hieman pidemmän välimatkan

Epeli toimi etenkin karhutestissä varsin itsevarman oloisesti, häntä pystyssä, mutta se ei halunnut karhua vapaaehtoisesti oikein kunnolla haastaa eikä sillä ollut oikein kovin suurta pyrkimystä karhun pois karkottamiseen, joskaan se ei myöskään kaveruutta karhun kanssa halunnut luoda. Se halusi hieman muita koiria pidemmän välimatkan karhuun myös ja tämän turvaetäisyyden välimatkan päässä se sitten puuhasteli omiaan ja oli hieman liikaa sijaistoinninnoilla, vaikkakaan ei aristellut. Toisaalta se reagoi kuitenkin heti petoon ilmoittamalla. Susitestissä koira oli karhutestistä epävarmempi eikä halunnut

ilmoittaa petoa, eikä oikein millään lailla toimiakaan, vaan olisi vähin äänin hiippaillut toisaalle. Ei siis myöskään halunnut suden kanssa tehdä tuttavuuttakaan millään tavoin.

Baika ja Epeli laumatestissä karhun kanssa

Useinkaan laumatestissä koirien käytös ei muutu yksilötestiin verrattuna, mutta saimme nähdä poikkeuksen tästä. Baikalla todennäköisesti kiima tuloillaan erittäin runsaasta merkkaileinnosta ja uroksia kiinnostavista tuoksusta päätellen, vaikka juuri on jokin aika sitten päättynytkin. Laumatestissä parilla olikin alkuunsa ihan vallan muut jutut mielessään, kuin petojen pois häätäminen. Ne olivat liiankin intensiivisesti kiinnostuneita toisistaan, kiimalta tuoksuva narttu kun on varsin vastustamaton uroksille. Mutta sitten jossain vaiheessa kun koirat ymmärsivät ettei ehkä olekaan hyvä hetki nyt perheenperustamissuunnitelmille, sai karhu kuulla kunniansa. Epeli puolusti narttuaan ihan eri tavoin kuin se oli yksilötestissä osoittanut. Askto kertoikin, että tämä on yksi niistä poikkeustilanteista, toinen olisi esimerkiksi nartulla olevat pennut.

TESTIVIikonloppusta

Testiviikonloppu oli kaikin puolin onnistunut ja varsin mahtava avaus uudelle jaostollemme. Paikalla oli jaoston vetäjistä suurin osa: Hanna-Mari+ Marko, Taina, Riina+ Juha. Ella ja miehensä kävivät myös testejä katsomassa. Testipaikkahan oli varsin autenttinen, ympäröivässä metsässä kun liikkuu kaikenlaisia petoja. Koiramäärä oli juuri sopiva testipaikkaan nähden, koska ns. puhdasta aluetta tarvittiin susitestiä varten. Viikonloppu ei olisi ollut mitään ilman sermintakaista miehistöämme. Suuri kiitos kuvista kuuluu Riinan miehelle, Saarisen Juhalle "yhdistyksen omalle Kasmirille". Toinen petojen syöttinä sermin takana heilunut oli Rajaniemen Marko, joka kuvasi kaikki kaukkarisuoritukset onnistuneesti, varsin liipasinherkällä lainakameralla, nakutteli opastekyltit kasaan ja huolehti myös niiden asennuksesta. Toimistossa apulaisena häärii myös Rajaniemen Akseli, vähän tuoreempaa kaukkariväkeä. Oli hyvä, että oli apulaisia. Viikonlopun Aivot-palkinto jaettiin kylläkin naisvahvistuksellemme, Riinalle, joka todisti että yksi blondi päihittää ajatuksenjuoksussaan pari brunetta mennen tullen. ;)

Molempina päivinä juteltiin Askon kanssa pitkät pätkät ja juttua olisi riittänyt vaikka kuinka paljon, mutta pakko se oli vapauttaa Askto ja pedot jatkamaan testauksia. Päätettiin, että testiviikonloppu ei jäänyt viimeiseksi laatuaan, mikäli paikalla olleesta porukasta asia on kiinni. Kyllä petotestaus vakuutti meidät kaikki siitä, että tällä testillä on oma tärkeä pointtinsa ja yhtenä testinä muiden testien ja omien koirien tarkkailun sekä muiden ominaisuuksien arvioinnin rinnalla antaa tietoa koirista jalostustyötä suunnitellessa ja arkielämässä koirien kanssa toimiessa. Askon tapa testata on koirille reilu sekä varsin luonnollinen. Siinä ei ole tarkoitus kilpailla mistään. Askto antaa mahtavan paljon palautetta koirista ja niiden reaktioista ja niin selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla että varmasti kaikki saavat irti tilaisuudesta todella paljon. Parhaiten oppii, kun malttaa katsoa muidenkin kuin vain omien koiriensa testauksia.

Hanna-Mari, Marko, Akseli ja Taina sekä Baikalla ehditvät vielä testien jälkeen sulattelemaan kaikkea kokemaa sekä grillailemaan kodalle, jonne suunniteltiin hieman laumisenkkiä jossain vaiheessa. Ulkona oli lämmintä +23 C, kodassa sisällä tulen loimussa ehkä +63 C, vastaten hivenen kehnosti lämmitettyä saunaa. Mutta ei ainakaan tullut vilu, niin kuin tänä kesänä on useampana päivänä tullut.

Länsi-Suomen jaosto toimii Länsi-Suomen alueella, sen tarkemmin toistaiseksi aluetta rajaamatta. Mihin seuraavaksi järjestetään ja mitä? =)

Youtubessa videokooste viikonlopun kaukasiankoirien testeistä (Löytyy Youtubesta myös haulla Suomen Kaukasiankoirat)
https://www.youtube.com/watch?v=Hytf6_xdXcE

p.s. Konekarhu ja konesusi ovat saaneet petokaverin. Nykyään on mahdollista testata myös koneilveksellä!